

Mindeord

om læge E. Toft, Vestervig

EN AF DE STORE, markante personligheder er gået bort. - Historisk Samfunds mangeårige formand - dr. Toft sov stille ind mandag d. 19. juni - 84 år gl. Det havde stået den nærmeste kreds klart, at kræfterne ebbede ud, men trods alt kom det pludseligt, idet vi så sent som i april var samlet på hotel Royal i Thisted med Historisk Fællesforenings formand, landsarkivar Hvidtfeldt, Viborg, om lokalhistoriske spørgsmål. Her var dr. Toft, trods vaklende helbred, endnu så vital, at han med iver deltog i drøftelserne. Kort efter mistede han stemmen, og en lammelse bredte sig, så døden kom som en udfrielse.

Dr. Toft var runden af thylandsk jord - købmandssøn fra Thisted. Efter sin medicinske lægeeksamen søgte han Vestervig, fordi fædrenejorden trak ham tilbage. Her var store opgaver for en læge at klare, og dr. Toft var handlingens mand, som hurtigt skabte respekt om sin person. I 1906 udnævntes han til sygehuslæge, og Vestervig sygehus oplevede under hans ledelse en renaissance, som i høj grad var tiltrængt.

Forbindelsen med Historisk Samfund blev hurtigt knyttet, levende interesseret i lokalhistorisk forskning og vore fortidsminder, som dr. Toft var. Han var et af de første medlemmer og blev gennem årene en flittig leverandør til museets samlinger. Dog udsøgte han sig selv en righoldig oldsamling, som nu ved hans død tilfaldt Thisted museum. Utallige mennesker har dr. Toft opfordret til at samle fortidsminder, ikke mindst ungdommen forstod han at aktivere.

Egnens historiske mindesmærker og righoldige fortidsoverleveringer inspirerede dr. Toft til kamp for bevarelsen af dem og fremhævelse af den betydning de havde for nutiden og efterslægten. Gang på gang gik han i brechen for restaurerings- og udgravningsarbejder, hvoraf særlig må nævnes hans energiske indsats for fremdragning af

Ginnerupbopladsen. Der var fest i lægehjemmet, da det store Ginnerupfund med 16 bosteder fra romersk jernalder var en realitet. Snart vil en afstøbning af et Ginneruphus blive opstillet på Thisted museum, og det er ikke dr. Tofts skyld, at det ikke har været der længe - for han var en Cato, der gentagne gange udbrød: Forøvrigt bør der være et Ginneruphus på museet.

Nationalmuseets folk fandt ofte vej til Vestervig - de vidste, at dr. Toft fulgte deres virke med glødende interesse; her tænker jeg i første række på restaureringen af Vestervig kirke 1919-21 og udgravningen af den tidligere sognekirke i Vestervig - Sct. Thøgers kirke i 1941. I de hele taget forstod dr. Toft at knytte forbindelser med kunsten og videnskabens udøvere. Når man en årrække har levet dr. Toft på nært hold, kunne man ikke undgå at få et indblik i en ret omfattende brevveksling mellem disse og lægehjemmet.

Dr. Toft indvalgte i 1926 i "Historisk Samfund"s bestyrelse, for i 1934 at blive afdøde redaktør Aabergs efterfølger på formandsposten, således at dr. Toft på nær en måned varetog denne post til sin død. Han fik i denne lange årrække lejlighed til at gøre sin myndige indflydelse gældende indadtil såvel som udadtil. I samme periode sad han tillige i museets bestyrelse og har derfor været med til opbygningen af det righoldige museum i Thisted. Han støttede sig stærkt til afdøde museumsforstander P. L. Hald - de var begge blandt pionererne i det lokalhistoriske arbejde, og vi nød godt af den erfaring, disse mænd kunne give videre. På sin egen karakteristiske måde ledede dr. Toft vore generalforsamlinger og bestyrelsesmøder, og vi vil savne det særpræg og den ildhu, som besjælede ham i den historiske forskning.

Det var først i de senere år, at lægegerningen levnedede ham tid til udarbejdelsen af artikler til "Historisk Aarbog", men da var det især belysningen af den ældgamle gåde om de faktiske forhold omkring Liden Kirsten og prins Buris. Her kom lægen rigtig frem, idet dr. Toft ved særlige forstørrelser af dr. Løfflers tegninger fra 1875, mente at kunne fastslå ægtheden af påstanden om prins Buris' højre afhuggede hånd. I en senere artikel fortsatte han med at påvise resterne af den øsken, som har siddet i Vestervig kirkes mur, hvori prins Buris' lænke har været anbragt. Hermed var der kastet lys over en af datidens dunkle gåder.

Tilbage står mindet om hans ranke, spændstige optræden - ikke blot af skikkelse til det sidste - men også i personlighed - en glødende debattør for hvad han følte som ret og rigtigt. Vi vil savne ham imellem os - han har givet os depechen til fornyet initiativ.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1961, side 462-464).